voorstel

Zwolle

Raadsbrief over artikel 45 vragen

Datum	20 augustus 2025
Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen van Swollwacht over straatpredikers en overlast in de binnenstad (evangelisaties)
Versienummer	1
Portefeuillehouder	Peter Snijders

Bijlagen:

1) **tabel met overzicht van de meldingen**
2) **Art 45 vragen Swollwacht**

Ontwerp besluit

De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen over evangelisaties.

Datum 20 augustus 2025

Inleiding
De fractie Swollwacht heeft op 17 augustus 2025 schriftelijke vragen gesteld over de mogelijkheden om op te treden tegen de overlast van straatpredikers in de Zwolse binnenstad.

Kernboodschap

Hieronder de gestelde vragen en de antwoorden:

1. Hoe beoordeelt het college de huidige situatie rondom straatprediking en de toenemende overlast die wordt ervaren door (horeca)ondernemers, inwoners en voorbijgangers in de binnenstad?

   Wij constateren dat het aantal ten opzichte van andere jaren is toegenomen (bijna verdubbeld) en het karakter van de bijeenkomsten ook is veranderend. We kunnen ons goed voorstellen dat dit als overlast gevend wordt ervaren. Er zijn ook klachten over en er worden van verschillende kanten veel vragen over gesteld. Het gaat volgens de Boa's om enkele klachten per week (ene week meer dan de andere week). Exacte aantallen zijn niet te geven omdat omdat evangelisaties in het systeem geen aparte categorie is. De klachten zijn hierdoor verspreid geraakt over de "categorie overige overlast"en de categorie "betogingen en manifestaties". De meldingen zijn daardoor niet meer herleiden tot evangelisaties.

   Het aantal klachten is op zich misschien nog niet veel te noemen maar zowel het aantal evangelisaties, als het aantal klachten erover ligt hoger dan voorgaande jaren en de ophef hierover, de hevigheid van de klachten en de door de boa's waargenomen onrust in de stad naar aanleiding van de evangelisaties is dit jaar opvallend groot. De varieert van boze horeca ondernemers, aandacht in de pers, vragen aan en van raadsleden, tot tegendemonstraties.

2. Over welke instrumenten beschikt de gemeente op dit moment om op te treden bij geluidsoverlast of opdringerig gedrag van straatpredikers?

   Heel weinig tot geen. Evangelisaties vallen onder de vrijheid van godsdienst en zijn daarmee beschermd door de Wet op de openbare manifestaties (de Wom). De burgemeester is het bevoegd gezag bij het reguleren van manifestaties. De Wom geeft een burgemeester primair de taak om manifestaties te beschermen en te faciliteren. De burgemeester mag een manifestatie niet beperken vanwege inhoud ook niet als de manifestanten strafbare uitingen (dreigen te) doen. Wel kan de officier van justitie (OvJ) repressief optreden tegen manifestanten die zich schuldig maken aan strafbare feiten (zoals bedreigingen, intimidatie of discriminerende uitingen).

   De Boa's hebben zelf niet waargenomen dat dergelijke uitingen zijn gedaan en ook op de filmpjes die op verschillende kanalen rondgaan zijn dergelijke uitingen niet te horen. Het is dus de vraag of er op dit moment voldoende aanleiding om met de OvJ te bespreken dat er extra politie aanwezig is bij de manifestaties, en zodat zij kunnen ingrijpen zodra er sprake is van (mogelijk) strafbare feiten. Normaal houden zowel politie als Boa's wel rekening met bijzondere activiteiten in de stad (zoals evangelisaties) en plannen dan een extra ronde.

   De vraag waar de grens ligt tussen wat nog onder vrijheid van godsdienst valt en waar discriminatie (groepsbelediging) of bedreiging (aan een persoon) begint, is moeilijk te beantwoorden. Het is aan de inschatting van de OvJ of er genoeg aanleiding is om te spreken van strafbare feiten om over te gaan te strafvervolging en uiteindelijk ook aan een rechter om hier een oordeel over te vormen en zo de grenzen af te bakenen.

De Wom geeft de burgemeester wel de bevoegdheid om beperkingen op te leggen maar op grond van artikel 2 van de Wom mag dit uitsluitend in het belang van bescherming van de gezondheid in het belang van (veilig) verkeer of het voorkomen van wanordelijkheden. Als een burgemeester het nodig acht om op deze gronden beperkingen op te leggen moet per geval onderbouwd worden waarom deze beperkingen noodzakelijk en proportioneel zijn.

Als het gaat om gezondheid zou geluid een item kunnen zijn. Maar dan moet dat wel onderbouwd worden hoe de gezondheid hierdoor in het geding komt (bijvoorbeeld regelmatig verstoren van nachtrust of geluid dat zo hard is dat gehoorschade dreigt bij publiek maar ook bij deelnemers aan de manifestatie. Als het gaat om verkeer moet het echt gaan om meer dan een kleine verstoring. Dat een manifestatie het verkeer een beetje verstoort hoort bij het karakter (in de openbare ruimte) en daar moet de overheid tolerant mee omgaan.

Als het gaat om voorkomen van wanordelijkheden moet het wel gaan om wanordelijkheden die verwacht worden vanuit de manifestatie zelf en niet door verwachte wanordelijkheden die de manifestatie oproep. Dit blijkt uit jurisprudentie rondom de tegendemonstratie tegen kick out zwarte piet. Bij verwachte wanordelijkheden door tegenstanders is het de taak van de burgemeester om de manifestatie te beschermen.

3. Worden deze instrumenten volgens u voldoende benut? Kunt u daarbij voorbeelden geven van recente handhaving of optreden?

   Nee omdat de gronden om beperkingen op te leggen zich bij evangelisaties nog niet hebben voorgedaan hebben we ook geen voorbeelden van de handhaving daarvan.

4. Kan de gemeente, vergelijkbaar met demonstraties elders (bijvoorbeeld beperkingen rond demonstraties opvanglocatie De Tippe), een of meerdere specifieke locaties aanwijzen waar prediking en demonstratie wél zijn toegestaan, en elders beperken?

   Op grond van de faciliterende plicht dient een burgemeester zich in te spannen om de betoging zoveel mogelijk plaats te laten vinden binnen zicht en gehoorafstand van het voor het doel beoogde doelgroep. Dus als de manifestanten juist aangeven dat hun doelgroep het winkelend publiek of terras bezoekend publiek is, kunnen we geen locaties aangeven waar geen winkelend of terrasbezoeken publiek is.

5. Hoe verhoudt een dergelijke aanwijzing zich tot de grondwettelijke vrijheid van meningsuiting en de Wet openbare manifestaties?

   De aanwijzingen moeten een door de wet te beschermen belangen moet dienen Bijv. de aanwijzing bij de Tippe, waar Swollwacht in de vorige vraag aan refereert, had betrekking op een tegendemonstratie. De aanwijzing hield verband het faciliteren van de eerder aangemelde demonstratie. De beide demonstraties mochten elkaar niet belemmeren of in de weg zitten.

6. Is het college bereid om te onderzoeken of een vaste locatie kan bijdragen aan het verminderen van overlast en tegelijkertijd het recht op demonstratie waarborgt?

   Gelet op het feit dat de burgemeester op zich geen beperkingen kan stellen aan de locatie (behoudens in belang van veiligheid, volksgezondheid en voorkomen van wanordelijkheden) en bovendien iedere aanmelding op zijn eigen merites moet beoordelen, heeft een dergelijk

onderzoek geen zin. Het opleggen van de beperking dat de betoging alleen gehouden mag worden op deze locaties zal immers geen standhouden in rechte.

7. Indien het aanwijzen van een specifieke locatie niet tot de mogelijkheden behoort, is het college dan bereid om, in overleg met bewoners, ondernemers, COC Zwolle en vertegenwoordigers van straatpredikers, het gesprek aan te gaan over omgangsvormen in de openbare ruimte, waarbij aandacht is voor normen en waarden en wederzijds respect?

   De burgemeester herkent de problematiek en in wil graag onderzoeken wat de beweegredenen zijn van deze groepen om voor Zwolle te kiezen en ook waarom ze kiezen voor de specifieke locaties in de binnenstad. Mogelijk biedt dat ook aanknopingspunten om in gesprek te gaan over locaties, gedrag en frequentie. Dus de bereidheid om dat te onderzoeken is er zeker.

8. Welke andere maatregelen overweegt het college om de balans te bewaren tussen leefbaarheid in de binnenstad en het recht op demonstratie? Denk aan: Regels t.a.v. evangelisatiebijeenkomsten gemeente Zwolle. Zoals het aanpassen van de beleidsregel evangelisatie met geluidsversterking.

   We overwegen geen andere maatregelen. We zijn gehouden aan de Wom en proberen zoveel mogelijk op voorhand afspraken te maken en in overleg tot oplossingen te komen.

   Als de manifestanten zich beroepen op de Wom en de rechten die ze hebben, kunnen we niet verder gaan dan dat. Bij het maken van afspraken maken we gebruik van de beleidsregel maar gelet op recente jurisprudentie over de toepassing van de Wom, ligt het eerder in de lijn der verwachting dat we die moeten gaan versoepelen of afschaffen in plaats van aanscherpen.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer

Datum 20 augustus 2025

Bijlage 1: Overzicht van alle gemelde evangelisatie van dit jaar

Gemelde evangelisaties			
Christengemeente Lifehouse	zaterdag 22 februari 2025	12 tot 14 uur	Bachlaan
	zaterdag 21 juni 2025	12 tot 14 uur	Grote Kerkplein
De heer Lambregtse	Donderdag 3 juli 2025	19 tot 22.30 uur	Grote Markt
	Donderdag 10 juli 2025	19 tot 22.30 uur	Grote Markt
	Donderdag 17 juli	19 tot 22.30 uur	Grote Markt
	Donderdag 24 juli	19 tot 22.30 uur	Grote Markt
	Donderdag 31 juli	19 tot 22.30 uur	Grote Markt
	Donderdag 7 augustus	19 tot 22.30 uur	Grote Markt
	Donderdag 14 augustus	19 tot 22.30 uur	Grote Markt
	Donderdag 21 augustus	19 tot 22.30 uur	Grote Markt
	Donderdag 28 augustus	19 tot 22.30 uur	Grote Markt
Frontrunners	Donderdag 31 juli	12 tot 18 uur	Grote Kerkplein
	Vrijdag 27 augustus	12 tot 18 uur	Grote Kerkplein
Evangelisatiegemeente de Deur	donderdag 22 mei 2025	18 tot 20 uur	Melkmarkt
	donderdag 5 juni 2025	18 tot 20 uur	Melkmarkt
	zaterdag 5 juli 2025	19 tot 21 uur	Assendorperplein
	zaterdag 26 juli 2025	12 tot 14 uur	Rodetorenplein
Christelijk Jeugdbelang	donderdag 17 juli 2025	18 tot 20 uur	Rodetorenplein
Joël Houtman	zaterdag 13 september 2025	19 tot 21.30 uur	Palestrinalaan
	donderdag 9 oktober 2025	18 tot 20 uur	Melkmarkt
	zaterdag 29 november 2025	12 tot 14 uur	Rodetorenplein, verplaatst naar Grote Kerkplein